

УДК 341

DOI: 10.33098/2078-6670.2021.12.24.102-111

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПІВ, НОРМ І СТАНДАРТІВ МІЖНАРОДНОГО МИТНОГО ПРАВА: ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ТА СПІЛЬНИЙ РІВНІ

Перепьолкін Сергій Михайлович,

доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародного права

Університету митної справи та фінансів,

вул. Володимира Вернадського, 2/4, м. Дніпро, Україна, 49000

e-mail: psm-13@ukr.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2914-5898>

Мета. Метою дослідження є винесення на обговорення вітчизняних юристів-міжнародників пропозиції запровадити використання у наукових і навчальних працях класифікації імплементації принципів, норм і стандартів міжнародного митного права на два види: індивідуальну та спільну. **Методологія.** Задля досягнення мети дослідження проаналізовано наукові підходи до розуміння імплементації норм міжнародного права та класифікації її видів. Досліджено імплементаційні статті розроблених під егідою Ради митного співробітництва міжнародних митних договорів, рекомендації та резолюції, конвенції держав – членів Європейського Союзу, чинних міжнародних договорів та інших актів законодавства України з питань митної справи. **Результати.** Обґрунтовано, що індивідуальну імплементацію поряд із державами можуть здійснювати також: окремі митні території, які мають повну автономію у здійсненні зовнішньої торгівлі; митні союзи; економічні союзи; міжнародні організації та інші учасники міжнародних митних відносин. Спільна імплементація принципів, норм і стандартів міжнародного митного права здійснюється двома й більше його суб'єктами одночасно. Із цією метою суб'єкти міжнародного митного права можуть звертатись до широкого спектра правотворчих, організаційних, координаційних, інформаційних і контрольних засобів. **Наукова новизна.** Доведено, що класифікація імплементації принципів, норм і стандартів міжнародного митного права на індивідуальну та спільну, на відміну від її диференціації на внутрішньодержавну та міжнародну, найбільш точно відображає усі види суб'єктів міжнародного митного права, здатні брати участь у такій діяльності. **Практична значимість.** Запровадження класифікації імплементації принципів, норм і стандартів на індивідуальну та спільну, сприятиме подальшому розвитку наукових досліджень у даному напрямку, а також розробці однозначного розуміння імплементації посадовими особами органів державної влади України.

Ключові слова: імплементація, принципи, норми, стандарти, міжнародне митне право, Рада митного співробітництва, міжнародні договори.

Serhii Perepolkin

Doctor of Law, Associate Professor, Head of the Department of International Law

University of Customs Law and Finance,

2/4 Volodymyr Vernadsky street, Dnipro, Ukraine, 49000

e-mail: psm-13@ukr.net

IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLES, STANDARDS AND RULES OF INTERNATIONAL CUSTOMS LAW: INDIVIDUAL AND OVERALL LEVELS

Purpose. The purpose of the study is to submit to the discussion of domestic international lawyers a proposal to introduce the use in scientific and educational works of the classification of the implementation of the principles, norms and standards of international customs law into two types: individual and overall. **Methodology.** In order to achieve the goal of the study, have been analyzed scientific approaches to understand the implementation of international law and the classification of its types. In article have been studied an Implementation articles developed under the auspices of the Customs Agreements Cooperation Council; recommendations and resolutions, conventions of the Member States of the European Union, current international agreements and other acts of Ukrainian legislation on customs matters. **Results.** In the article it was substantiated that individual implementation along with the states can be carried out also by separate customs territories which have full autonomy in the realization of foreign trade; customs unions; economic unions; international organizations and other participants in international customs relations. The joint implementation of the principles, norms, and standards of international customs law is carried out by two or more of its subjects simultaneously. To achieve this goal, the subjects of international customs law can use a wide range of law-making, organizational,

coordination, information and control tools. **Scientific novelty.** It was proved that the classification of the implementation of principles, norms, and standards of international customs law into individual and overall, in contrast to its differentiation into domestic and international, most accurately reflects all types of subjects of international customs law capable of participating in such activities. **Practical significance.** The introduction of the classification of the implementation of principles, norms, and standards into individual and joint, will contribute to the further development of research in this area, as well as the development of a clear understanding of the implementation of officials of public authorities of Ukraine.

Key words: implementation, principles, norms, standards, international customs law, Customs Cooperation Council, international agreements.

Постановка проблеми. В доктрині міжнародного права та практиці правового регулювання суспільних відносин проблематиці імплементації принципів, норм і стандартів різних галузей міжнародного права приділяється значної уваги. Найчастіше про цей вид діяльності теоретики та практики згадують характеризуючи внутрішньодержавні процеси, пов'язані з виконанням державами взятих на основі чинних міжнародних договорів міжнародно-правових зобов'язань. Рідше, коли мова йде про міжнародно-правові засоби, звернення до яких визнається державами необхідним або можливим для впровадження у життя положень чинних для них міжнародних договорів. Однією з таких галузей міжнародного права є і міжнародне митне право.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, присвячених імплементації принципів, норм і стандартів міжнародного митного права, свідчить про відсутність як комплексних теоретичних розробок означеної проблематики, так і узгодженого підходу до розуміння цього виду діяльності серед посадових осіб органів державної влади. Як наслідок, для переважної більшості представників вітчизняної теорії та практики, що працюють у сфері імплементації принципів, норм і стандартів міжнародного митного права, звичним є ототожнення терміну «імплементація» з терміном «реалізація», інтерпретація імплементації як процесу введення (входження) норм міжнародного митного права у правову систему України, характеристика імплементації як виключно внутрішньодержавної діяльності, що здійснюється органами законодавчої влади стосовно виконання положень чинних міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України тощо.

Водночас, як свідчить проведений аналіз правовідносин у цій сфері, окремі з таких тверджень не відповідають дійсності. Визначити всі такі твердження в межах однієї наукової статті та запропонувати можливі варіанти усунення існуючої невідповідності неможливо. Тому наведемо лише декілька таких прикладів. Так, помилковою, на нашу думку, є позиція вчених стосовно того, що імплементація поширюється виключно на принципи, норми та стандарти міжнародного митного права, закріпленні у міжнародних договорах, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Такий підхід суттєво зменшує перелік міжнародно-правових актів, у яких можуть закріплюватися принципи, норми і стандарти міжнародного митного права. Дискусійними ми вважаємо й думки, стосовно того, що тільки держави є учасниками імплементаційної діяльності, а також, що така діяльність може здійснюватися лише через так звану «законодавчу імплементацію». За такого підходу широко визнана класифікація імплементації на міжнародну та внутрішньодержавну не відображає усієї багатоманітності видів суб'єктів міжнародного митного права, що можуть долучатися до цієї діяльності. Крім цього, поза увагою дослідників лишається практика інших органів державної влади у цій сфері, зокрема органів виконавчої влади та національних судових органів, а також органів інших суб'єктів міжнародного митного права.

Отже, враховуючи важливість розробки узгодженого наукового підходу до розуміння імплементації принципів, норм і стандартів міжнародного митного права як для теорії, так і практики правового регулювання суспільних відносин, можна стверджувати, що окреслена проблематика потребує комплексного теоретичного вивчення.

Постановка завдання. З урахуванням вищезазначеного, завдання статті полягає у винесенні на обговорення вітчизняних юристів-міжнародників пропозиції запровадити використання у наукових і навчальних працях класифікації імплементації принципів, норм і стандартів міжнародного митного права на два види: індивідуальну та спільну. Такий підхід дозволить розширено трактувати види суб'єктів міжнародного митного права, що можуть долучатися до імплементації його принципів, норм і стандартів, та сприятиме подальшому розвитку наукових досліджень у даному напрямку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Обґрунтування винесеної для обговорення пропозиції розпочнемо з характеристики індивідуальної імплементації принципів, норм і стандартів міжнародного митного права, яку, на нашу думку, можуть здійснювати не лише держави. Зокрема, проведений аналіз чинних загальних міжнародних митних договорів і актів Ради митного співробітництва (далі – РМС), а також укладених за її участі міжнародних договорів дає змогу дійти висновку, що такими суб'єктами поряд із державами можуть також бути: окремі митні території, які мають повну автономію у здійсненні зовнішньої торгівлі; митні союзи; економічні союзи; міжнародні організації [1; 2; 3].

Одразу ж зауважимо, що отриманий за результатами проведеного аналізу перелік суб'єктів, здатних здійснювати індивідуальну діяльність з імплементації принципів, норм і стандартів міжнародного митного права, не слід розглядати як вичерпний, адже з позиції природного права здійснювати таку діяльність можуть і будь-які інші зацікавлені в цьому учасники міжнародних митних відносин.

Якщо ж зосередитись на правовій природі зазначених у переліку суб'єктів, то можна припустити, що здійснювана представниками кожного з таких видів імплементація принципів, норм і стандартів міжнародного митного права є неповторною і суттєво відрізняється від діяльності із цих же питань, однак виконуваної представниками інших видів його суб'єктів.

І, на перший погляд, це дійсно так. Адже кожен із цих видів має визначені спеціально для нього державами (для окремих митних територій – державами, що відповідають за здійснення їхніх дипломатичних зносин; для інших суб'єктів – державами-членами) мету і завдання діяльності, неповторний обсяг міжнародної правосуб'єктності, а інколи й різні види компетенції, які дають змогу одночасно брати участь у міжнародних митних відносинах як міждержавному об'єднанню, так і його державам-членам тощо.

Якщо ж не звертати увагу на окремі відмінності, які, до речі, характерні також для різних представників у межах одного виду учасників міжнародних митних відносин (наприклад: в одних державах повноваження щодо ратифікації міжнародних договорів належать їх главам, а в інших – парламентам; в одних державах для належного виконання взятих на основі міжнародного договору зобов'язань достатніми будуть їх ратифікація та офіційне оприлюднення, а в інших – це стане можливим лише після прийняття спеціальних внутрішніх нормативно-правових актів, за допомогою яких правила поведінки міжнародного митного права будуть трансформовані у внутрішньодержавні правила поведінки тощо), то виявиться, що вживані ними заходи в цілому схожі між собою. Оскільки всі вони виконуються внутрішніми органами певних суб'єктів із чітко встановленою компетенцією. Їх реалізація спрямована на досягнення чітко визначеної

мети або конкретних завдань. Без їх здійснення сумлінне виконання прийнятих певним учасником міжнародних митних відносин міжнародних зобов'язань або задоволення актуальних для нього потреб неможливі чи неефективні.

Тому ми вважаємо, що в доктрині міжнародного митного права давно слід визнати той факт, що індивідуальна імплементація його принципів, норм і стандартів наряду з внутрішньодержавним (національним) рівнем може відбуватись також і на внутрішньому рівні інших, здатних здійснювати таку діяльність учасників міжнародних митних відносин, зокрема, окремих митних територій, митних та економічних союзів і міжнародних організацій.

Зі свого боку, з урахуванням того, що єдиного для всіх суб'єктів міжнародного митного права переліку індивідуальних засобів імплементації не існує, охарактеризуємо найбільш відомий із них – правотворчу діяльність.

Для держав, окремих митних територій, митних та економічних союзів її здійснення можливе через прийняття нових актів внутрішнього законодавства (права, правової системи), внесення змін до чинних його актів та/або скасування тих із них, що суперечать прийнятим ними правилам поведінки або суттєво заважають сумлінному виконанню ними прийнятих на себе міжнародних зобов'язань. Це, безсумнівно, найбільш важливий вид здійснюваної на внутрішньому рівні діяльності в межах процесу індивідуальної імплементації правил поведінки міжнародного митного права. Саме за її результатами між усіма залученими до цього процесу органами розподіляються сфери їхньої індивідуальної відповідальності, визначаються первинні та за потреби подальші заходи імплементації, затверджується розроблений за результатами проведеної аналітично-прогностичної діяльності єдиний для всіх порядок їх виконання тощо.

Важливо наголосити також на тому, що залучатися до правотворчої діяльності можуть різні органи такого суб'єкта, від найвищих представницьких органів, до тих, які безпосередньо мають забезпечувати реалізацію закріплених у принципах, нормах і стандартах правил поведінки. З огляду на це і прийняті такими органами акти можуть суттєво відрізнитись між собою, наприклад мати різну юридичну силу та різні сфери застосування, виконувати як правотворчу, так правозастосовну функції.

В окремих випадках для розвитку прийнятих актів, що мають вищу юридичну силу й установлюють порядок здійснення імплементації загалом, наприклад законів, можливо звернутись до підзаконної правотворчості. За допомогою неї можуть досягатись різні цілі, зокрема деталізація і конкретизація переліку заходів імплементації правил поведінки міжнародного митного права та порядку й умов їх виконання як кожним конкретним органом, так і в цілому всіма задіяними органами учасника міжнародних митних відносин. Крім цього, прийняті акти можуть стосуватись імплементації правил поведінки конкретного міжнародного митного договору чи акта міжнародної організації або виконання міжнародно-правових актів певного виду загалом. Відповідні приклади можна побачити у текстах Указу Президента України «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави» від 8 листопада 2019 р. № 837/2019 та Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя» від 19 грудня 2014 р. № 13.

Так, згідно з положеннями зазначеного вище Указу Президента України, на Кабінет Міністрів України було покладено обов'язок, зокрема, вжити до 31 березня 2020 р. заходів щодо: «забезпечення імплементації положень Конвенції про процедуру спільного транзиту та Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами з метою обміну

митною інформацією з іншими державами і впровадження електронної транзитної системи для функціонування режиму спільного транзиту» [4].

У цьому випадку слід уточнити, що ні на момент підписання обговорюваного нами Указу Президентом України, ні на дату завершення кінцевого терміну виконання Кабінетом Міністрів України заходів, потрібних для забезпечення імплементації положень Конвенції про процедуру спільного транзиту і Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами, ці міжнародні договори не були чинними для нашої держави [5; 6].

З огляду на це вважаємо дискусійним використання терміна «імплементація» в нормативно-правових актах законодавства України щодо положень нечинних для нашої держави міжнародних договорів.

З іншого боку, якщо положення цих Конвенцій дійсно важливі для нашої держави, нічого не заважає уповноваженим на те національним органам забезпечити проведення всіх необхідних заходів для приведення українського законодавства у відповідність до їхніх вимог, відзвітувати про це перед Європейським Союзом та в разі прийняття його органами позитивного рішення очікувати на офіційне запрошення від депозитарія цих Конвенцій стати їх договірною стороною.

На окрему увагу заслуговує правотворча діяльність міжнародних організацій як самостійних суб'єктів міжнародного митного права. Адже, будучи утвореними на підставі міжнародного договору, свою фактичну діяльність вони спрямовують переважно на забезпечення досягнення мети (цілей) та завдань, зазначених у їх установчому акті. Крім цього, в процесі діяльності міжнародні організації розробляють проекти міжнародних договорів і приймають різноманітні односторонні міжнародно-правові акти, досягнення мети (цілей) та завдань яких також може потребувати вжиття додаткових заходів, пов'язаних з імплементацією їх приписів. Тому основне призначення прийнятих за результатами такої діяльності актів полягає не у створенні нових правил поведінки, а в забезпеченні належного виконання вже чинних принципів, норм і стандартів міжнародного митного права.

З огляду на це здійснювану з цією метою міжнародними організаціями правотворчу діяльність, на нашу думку, слід також розглядати як один із виявів індивідуальної імплементації принципів, норм і стандартів міжнародного митного права. В її межах міжнародні організації можуть:

а) розробляти проекти міжнародних договорів (наприклад, розроблений РМС проект Йоганнесбурзької конвенції про взаємодопомогу в митних справах від 27 червня 2003 р.);

б) розробляти зміни до чинних міжнародних договорів (наприклад, прийнята РМС Рекомендація стосовно внесення змін до Конвенції про створення РМС від 30 червня 2007 р.);

в) розробляти акти, положення яких конкретизують і розвивають принципи, норми і стандарти чинних загальних міжнародних митних договорів (наприклад, Резолюція РМС про Рамкові стандарти з безпеки та сприяння світовій торгівлі від 23 червня 2005 р.);

г) приймати технічні правила, стандарти і рекомендовану практику та процедури (наприклад, Стандарти та рекомендована практика Міжнародної організації цивільної авіації);

г) розробляти і приймати акти, спрямовані на об'єднання зусиль учасників міжнародних митних відносин для спільної протидії актуальним проблемам міжнародного та внутрішньодержавного характеру (наприклад, Резолюція РМС стосовно ролі митниці у запобіганні незаконному обігу культурних цінностей, липень 2016 р.);

д) розробляти рекомендації, що забезпечують однакове тлумачення і застосування чинних міжнародних договорів і актів, прийнятих такими організаціями раніше (Рекомендація РМС стосовно включення до національних статистичних номенклатур підзаголовків для полегшення збирання та порівняння даних про міжнародне переміщення речовин, що контролюються відповідно до Кігалійських поправок Монреальського протоколу про речовини, що руйнують озоновий шар від 27 червня 2019 р. та Рекомендація РМС стосовно використання моделі даних Всесвітньої митної організації (далі – ВМО) від 27 червня 2009 р.);

е) укладати міжнародні договори з іншими суб'єктами міжнародного митного права з питань, що входять до їхньої компетенції (наприклад, Угода про співпрацю між ВМО та Європейським поліцейським управлінням від 23 вересня 2002 р. і Меморандум про взаєморозуміння між ВМО та Державною митною службою України про створення Регіонального навчального центру ВМО в Україні від 14 червня 2014 р.).

Наступним після правотворчої діяльності засобом індивідуальної імплементації є здійснювана органами суб'єктів міжнародного митного права правозастосовна діяльність. Зазвичай організація, фактичне виконання та контроль за її проведенням покладаються на вже діючі у галузі митної справи внутрішні органи таких суб'єктів, що, однак, не виключає можливості створення з цією метою спеціальних органів. Насамперед це стосується митних та інших органів, безпосередньо залучених до правовідносин переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон. Проте це можуть бути й інші, пов'язані з цими правовідносинами внутрішні органи держав і міждержавних об'єднань, наприклад судові органи держав або органи міжнародних організацій, покликані розглядати спори та розробляти примирливі рекомендації з питань тлумачення і застосування чинних для суб'єктів міжнародного митного права міжнародних договорів або актів міжнародних організацій. Завдяки їхній злагодженій діяльності забезпечується безпосереднє виконання взятих суб'єктом міжнародного митного права міжнародних зобов'язань протягом усього потрібного для цього часу.

У разі виявлення недоліків правотворчої діяльності або нових, не відомих правотворчим органам колізій, що ускладнюють чи унеможливають імплементацію правил поведінки міжнародного митного права, правозастосовні органи можуть звернутись до правотворчих органів із правотворчою ініціативою або сформувати власну практику забезпечення міжнародних зобов'язань у реальних умовах їхньої діяльності, що не має суперечити положенням чинного для них законодавства (права). Найчастіше такі ситуації виникають тоді, коли міжнародний договір або акт міжнародної організації вже визнано частиною внутрішнього законодавства (права), а необхідні для забезпечення безпосередньої реалізації закріплених в їх текстах правил (моделей) поведінки нормативно-правові засади не розроблено або вони ще не набрали чинності. Рідше такі ситуації виникають за умови відсутності у посадових і службових осіб, наприклад митних органів, належного обладнання та програмного забезпечення або відповідного рівня професійної підготовки [7].

Зауважимо, що ефективне подолання багатьох перешкод своєчасного, всебічного і повного виконання прийнятих суб'єктами міжнародного митного права відповідно до міжнародного права міжнародних зобов'язань лише за допомогою індивідуальних засобів імплементації не завжди можливе. Тому для цього суб'єкти міжнародного митного права одночасно з індивідуальними засобами імплементації активно використовують також доступні їм спільні (міжнародні) засоби імплементації.

Зокрема, одним із видів діяльності, здійснення якої для забезпечення реалізації різних процесів імплементації можливе одночасно із використанням як індивідуальних, так і спільних засобів, є підготовка для митних адміністрацій кваліфікованого персоналу. Для цього держави: на індивідуальному рівні – самостійно формують і вдосконалюють систему підготовки майбутніх фахівців-митників у навчальних закладах, організують курси перепідготовки та підвищення їхньої кваліфікації; на двосторонньому рівні – ініціюють розвиток і вдосконалення спеціальних навчальних програм для свого персоналу, здійснюють обмін персоналом та експертами (спеціалістами) з різних питань митного регулювання; на багатосторонньому рівні – залучають міжнародні організації [8].

Наступним у здійснюваній нами характеристиці спільних засобів імплементації правил поведінки міжнародного митного права є міжнародна правотворча діяльність. Потреба у зверненні до неї виникає у тих випадках, коли суб'єкти міжнародного митного права укладають загальні міжнародні договори з метою створення правової основи для розвитку подальшого міжнародного співробітництва чи розпочинають реалізацію розроблених міжнародними організаціями та визнаних ними актів. В текстах договорів зазвичай фіксуються мета (цілі), завдання, принципи й норми загального характеру, безпосередня реалізація приписів яких неможлива без додаткової конкретизації їх і уточнення у двосторонніх і багатосторонніх міжнародних договорах та інших видах актів міжнародно-правового характеру. Так, якщо первинний міжнародний договір був укладений на міждержавному рівні, то для впровадження в життя його положень може виникнути потреба підписання міжурядових і міжвідомчих договорів, зокрема й між окремими службами різних держав, що можуть одночасно входити до структури одного відомства.

Нерідко про можливість укладення додаткових міжнародних договорів прямо зазначається у статтях базових багатосторонніх міжнародних договорів. Наприклад, у ст. 6 Конвенції про процедуру спільного транзиту від 20 травня 1987 р. щодо цього зазначається: «За умови забезпечення здійснення будь-яких застосовних до товарів заходів країни можуть у рамках процедури Т1 або Т2 запроваджувати спрощені процедури для певних видів перевезень шляхом укладення двосторонніх або багатосторонніх угод. Повідомлення про такі угоди направляється Комісії Європейських Співтовариств, яка інформує інші країни» [9].

Зі свого боку, незважаючи на відсутність указівки в тексті загального міжнародного договору на потребу або можливість укладення додаткових міжнародних договорів для виконання взятих на його основі міжнародних зобов'язань, його учасники можуть формувати таку практику у відносинах між собою. Так, безпосереднє надання взаємної адміністративної допомоги з питань митної справи договірними сторонами Міжнародної конвенції про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства від 9 червня 1977 р. здійснюється на основі спеціально укладених із цією метою двосторонніх угод про співробітництво та взаємодопомогу з питань митної справи [10]. Прикладом таких угод є: Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Туркменістану про співробітництво і взаємодопомогу в митних справах від 29 січня 1998 р.; Угода про взаємну адміністративну допомогу в митних справах між Кабінетом Міністрів України та Урядом Королівства Бельгія від 1 липня 2003 р.; Угода між Україною та Королівством Нідерландів про взаємну адміністративну допомогу в митних справах від 7 червня 2006 р. тощо.

Поряд із правотворчою діяльністю суб'єкти міжнародного митного права також надають великого значення організаційним, координаційним, інформаційним і

контрольним засобам спільного забезпечення своєчасного, всебічного та повного виконання прийнятих ними відповідно до міжнародного права зобов'язань. Для цього вони проводять між собою переговори, скликають міжнародні конференції, засновують конвенційні керівні або адміністративні комітети, створюють багатосторонні та двосторонні комісії, підкомітети і робочі групи, визначають умови й порядок здійснення спільно з утвореними органами контрольної діяльності з питань виконання прийнятих учасниками таких органів міжнародних зобов'язань, уповноважують їх розглядати спори між ними та приймати за результатами таких розглядів рекомендаційні або обов'язкові до виконання рішення тощо.

Доступними для суб'єктів міжнародного митного права можуть бути також інші засоби спільної імплементації його принципів, норм і стандартів, що не суперечать загально визнаним принципам і нормам міжнародного права.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, можна дійти висновку, що запропонована класифікація імплементації принципів, норм і стандартів міжнародного митного права на індивідуальну та спільну, на відміну від її диференціації на внутрішньодержавну та міжнародну, найбільш точно відображає усі види суб'єктів міжнародного митного права, здатні брати участь у такій діяльності.

Індивідуальну імплементацію поряд із державами можуть здійснювати також інші суб'єкти міжнародного митного права, зокрема: окремі митні території, які мають повну автономію у здійсненні зовнішньої торгівлі; митні союзи; економічні союзи; міжнародні організації та інші учасники міжнародних митних відносин. Долучатися до такої діяльності можуть як правотворчі, так і правозастосовні органи суб'єктів міжнародного митного права. Для держав такими органами можуть бути законодавчі, виконавчі, судові та інші види органів державної влади. Спільна імплементація принципів, норм і стандартів міжнародного митного права здійснюється двома й більше його суб'єктами одночасно. Із цією метою суб'єкти міжнародного митного права можуть звертатись до широкого спектра правотворчих, організаційних, координаційних, інформаційних і контрольних засобів, зокрема: укладати двосторонні та багатосторонні міжнародні договори; проводити переговори; скликати міжнародні конференції; засновувати конвенційні керівні або адміністративні комітети; утворювати багатосторонні та двосторонні комісії, підкомітети й робочі групи; створювати міжнародні організації та спеціальні органи для розгляду спорів між ними, з правом приймати за результатами таких розглядів рекомендаційні або обов'язкові до виконання рішення тощо.

Подальше наукове обговорення означеного питання вважаємо актуальним як для представників внутрішньодержавних галузевих правових наук, так і для представників науки міжнародного права.

Список використаних джерел

1. Convention establishing a Customs Co-operation Council
URL : <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/about-us/legal-instruments/conventions-and-agreements/ccc/convccc.pdf?la=en> (дата звернення: 10.11.2021).
2. Jerusalem, M. F. The ASEAN without a customs union or a single market consequences of the asean economic community blueprint 2025. *Customs Research and Application Journal*. 2020. Vol. 2. № 1. P. 1–27.
3. Ovádek M., Willemyns I. International Law of Customs Unions: Conceptual Variety, Legal Ambiguity and Diverse Practice. *European Journal of International Law*. 2019, Vol 30, Iss. 2, P. 361–389.

4. Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави: Указ Президента України від 8 листопада 2019 р. № 837/2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837/2019#Text> (дата звернення: 10.11.2021).
5. Convention between the European Economic Community, the Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden and the Swiss Confederation, on a common transit procedure. *Official Journal of the European Union*. 1987. № L 226. P. 2–117.
6. Convention between the European Economic Community, the Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden and the Swiss Confederation on the simplification of formalities in trade in goods. *Official Journal of the European Union*. 1987. № L 134. P. 2–77.
7. Professionalism in Customs and workforce development. *World Customs Journal*. 2011. Vol 5. № 2. P. 141–143.
8. Report of the International Law Commission covering the work of its fourteenth session, 24 April-29 June 1962. *Yearbook of the International Law Commission*. 1962. Vol. 2. iii, 198 p.
9. Convention on a common transit procedure. URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A21987A0813%2801%29> (дата звернення : 10.11.2021).
10. International Convention on mutual administrative assistance for the prevention, investigation and repression of Customs offences URL : <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/about-us/legal-instruments/conventions-and-agreements/nairobi/naireng1.pdf?la=en> (дата звернення: 10.11.2021).

References

1. Convention establishing a Customs Co-operation Council (1950) Available at: <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/about-us/legal-instruments/conventions-and-agreements/ccc/convccc.pdf?la=en> (accessed 10 november 2021) (in English)
2. Jerusalem, M. F. (2020) The ASEAN without a customs union or a single market consequences of the asean economic community blueprint 2025. *Customs Research and Application Journal*, vol. 2 (1), pp. 1–27. (in English)
3. Ovádek, M., Willemyns, I. (2019) International Law of Customs Unions: Conceptual Variety, Legal Ambiguity and Diverse Practice. *European Journal of International Law*, vol. 30, issue 2, pp. 361–389. (in English)
4. On urgent actions to reform and consolidation the state: Presidential Decree № 837/2019 (2019, November 8). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837/2019#Text> (accessed 10 november 2021) (in Ukrainian)
5. Convention between the European Economic Community, the Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden and the Swiss Confederation, on a common transit procedure (1987). *Official Journal of the European Union*, L, 226, pp. 2–117. (in English)
6. Convention between the European Economic Community, the Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden and the Swiss Confederation on the simplification of formalities in trade in goods (1987). *Official Journal of the European Union*, L, 134, pp. 2–77. (in English)
7. Professionalism in Customs and workforce development (2011). *World Customs Journal*, vol 5 (2), pp. 141–143. (in English)

8. Report of the International Law Commission covering the work of its fourteenth session, 24 April-29 June 1962 (1962). *Yearbook of the International Law Commission*, vol. 2, iii, 198 p. (in English)

9. Convention on a common transit procedure (1987). Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A21987A0813%2801%29>. (accessed 10 november 2021) (in English)

10. International Convention on mutual administrative assistance for the prevention, investigation and repression of Customs offences (1977). Available at: <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/about-us/legal-instruments/conventions-and-agreements/nairobi/naieng1.pdf?la=en> (accessed 10 november 2021) (in English)

Стаття: надійшла до редакції 15.11.2021
прийнята до друку 26.11.2021
The article: is received 15.11.2021
is accepted 26.11.2021

Бібліографія: Перепьолкін С. М. Імплементація принципів, норм і стандартів міжнародного митного права: індивідуальний та спільний рівні. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право*. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2021. Вип. 12 (24). С. 102-111. DOI: 10.33098/2078-6670.2021.12.24.102-111.

